

Radikal

Sınırötesi Kurban Bayramı ritüelleri

ECE ÇELİK

Radikal Hayat / 25/10/2012

Güne erken başlama, yeni kıyafetler, kurban ritüelleri, büyük bayram sofraları, akraba ziyaretleri... Bunlar Türkiye'de bir Kurban Bayramı'nın vazgeçilmezleri. Peki ya diğer ülkeler?

Bugün başlayan Kurban Bayramı, dünyanın dört bir yanında milyonlarca Müslüman tarafından kutlanıyor. İlk akla gelen ritüel, kurban kesimi elbette lakin ülkesine göre değişen âdetler de var. Kimi ülkede misafir sandalyesinin altına para konuluyor, kimisinde mahalle meydanlarına kurulan salıncaklarda sallanarak günahlardan arınıldığına inanılıyor. Diğer ülkeler Kurban Bayramı'nı nasıl kutlar diye merak ettik, Müslümanların çoğunlukta olduğu sekiz ülkenin bayramı nasıl geçirdiklerine göz attık...

Fas

Kurban Bayramı'nı 'Büyük Bayram' olarak adlandıran Fas halkı hazırlıklara bayramdan üç gün önce başlıyor. Faslılar 'hayra alamet' olacağına inandıkları için kurbanlığın iki boynuzu arasına kına yakıyorlar. Çiftçiler bayramdan bir hafta önce kurbanlıklarını satışa çıkarıyor. Hükümet, halk bayramı rahat geçirsin diye bir hafta öncesinden maaşları yatırıyor. Bankalar da Kurban Bayramı'na özel krediler veriyor. Fas ekonomisinin kalbinin attığı kent olan Kazablanka sokaklarında bayram öncesi yoğun bir hareketlilik oluyor.

Cezayir

Bayram sabahı merkezi bir camide toplu olarak bayram namazının kılınmasının ardından, imam halka örnek olmak için kurban kesiyor. Halk ilk günü odun ve kömür almaya ayırırken ikinci günü oruçlu geçiriyor. Üçüncü gün bayram namazının ardından kurbanlarını kesiyorlar. Halk kurban kesildikten sonra büyük sofralar kurup 'melfuf' denilen, sarmaya benzeyen bir yemek yiyor. Tamanrasset bölgesinde ise kadınların yufka açarak yaptıkları yemekleri yemek âdetten.

Türkmenistan

Büyük bayram namazının ardından kurban ibadeti gerçekleşiyor. Bayram Türkmenistan'da iki gün kutlanıyor, belediyeler konserler düzenliyor. İlginç bir âdet ise tüm mahallelere büyük salıncaklar kurulması. Türkmenler

salıncaklara binenlerin günahlarından arındığına inanıyor.

Kafkasya Bölgesi

Kafkas ülkeleri 90'lara kadar SSCB yönetimi altındaydı. Tüm dini ritüellerin yasak olduğu Sovyet rejiminde Kafkasya'daki Müslümanlar Kurban Bayramı'nı kutlayamıyordu. 1995'te tekrar kurulan kurban pazarları, bayram ritüellerini Kafkas ülkelerinde yeniden canlandırdı. Kafkaslar'da diğer bölgelerden farklı olarak kurban kesilmeden önce kesimde bulunan herkesin aptes alması gerekiyor. Kurban duasında da hem kesen hem yiyenler için ayrı ayrı dualar ediliyor. Akriba ziyaretleri yöresel kıyafetlerle yapılıyor.

Malezya

Budistler ve Müslümanlar bir arada yaşadığı için bölgede bazı bayram ritüelleri de bundan etkileniyor. Kuala Lumpur'da büyük bayram namazları kılınırken sokaklar çiçek düzenlemeleriyle bezeniyor. Malezya'da mevsimsel olarak küçükbaş hayvan yetiştirilmediği için daha çok inek, dana gibi büyükbaş hayvanlar kesiliyor.

Bangladeş

Bangladeşliler için bayramda aile ziyareti çok önemli. Bu durum yolların yeterli olmadığı ülkede ilginç görüntülere sebep olabiliyor. Her bayram binlerce insan demir yollarından yürüyerek ailelerinin olduğu şehirlere ulaşmaya çalışıyor. Feribotlarda yer bulamayan Bangladeşliler küçük kayıklar ve küreklerle saatler süren tehlikeli bir yolu göze alıyor.

Filipinler

Filipinler'de kurban ibadetini yerine getirebilecek maddi duruma sahip Müslümanlar (Bu da Müslüman nüfusun yüzde 20'sine tekabül ediyor) ülkede koyun yetiştirilemediği için daha çok keçi ve dana kurban ediyorlar. Kurban Bayramı sadece bir gün kutlanıyor. Müslümanların çoğunlukta olduğu bölgelerde resmi tatil ilan edilirken büyük şehirlerde bu mümkün olmuyor. Kurban kesen aile, kestiği eti eşe dosta dağıtmıyor. Bayram günü öğlen vakti büyük bir sofra kuruluyor. Bu sofranın kapısı herkese açık oluyor. Kurban etini yiyenler isterlerse sofradaki yemeklerden evlerine götürebiliyor. Kurban ziyafeti veren ev sahibi kurduğu masadaki sandalyelerin örtüsünün altına bir miktar para koyuyor. Para, sandalyeye oturanın oluyor.

Pakistan

Kurban kesimi sokaklarda yapılıyor. Kesimhanelere gitmektense herkes kendi kurbanını kesiyor. Kurbanın eti dışında başı, ayakları ve sakatatlarını da bir yerde toplayan Pakistanlılar hayvanın bu bölgelerini ateşte dağıtarak yemeyi tercih ediyor.

Suudi Arabistan

Çöl iklimine sahip Suudi Arabistan'da küçükbaş hayvan yetiştirilmediği için genelde bölgede yetişen develer kurban ediliyor. Geçmişte yüz binlerce Müslümanın kestiği kurbanların etleri, ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmadan sıcaktan bozuluyordu. Etler kokmasın diye gömülen kurbanlıklar telef oluyordu. Sorun artık dondurucularla çözlüyor.

En kısa bayram tatili Lübnan'da

Kurban Bayramı 42 ülkede resmi tatil ilan ediliyor. Tatil günleri iki ile 16 arasında değişiyor. Türkiye bu yıl altı gün resmi tatil yaparken Suudi Arabistan 16 gün tatil yaparak Kurban Bayramı'nda en uzun tatil yapan ülke oldu. Bu bayram sadece iki gün tatil yapan Lübnan ise bayram tatilini en kısa kesen ülke. Irak Federal Kürdistan Bölgesi'nde tatil yedi gün olarak açıklanırken Mısır bu yıl üç gün tatil yapacak. Batı Şeria'daki Filistin hükümeti bayram tatilini altı gün olarak açıklarken Gazze'deki Filistin hükümeti tatili beş gün olarak ilan etti. Suudi Arabistan, Irak Federal Kürdistan Bölgesi, Tunus gibi ülkeler Kurban Bayramı'nın ilk gününü 26 Ekim olarak kabul ederken Filistin'deki yönetimler, Sudan, Mısır, Türkiye gibi ise bayramın ilk gününü 25 Ekim olarak kabul ediyor.

Bayram namazı nerelerde kılınıyor?

Malum bayram namazı Kurban Bayramı'nın en önemli ritüellerinden. İslam ülkelerinde genç-yaşlı pek çok erkek bayramın ilk gününün sabahı, bayram namazı için camilere gidiyor. Türkiye'de bu ritüel, namazların camilerden sokaklara taşması gibi sonuçlara sebep olurken Kurban Bayramı'nı kutlayan diğer ülkeler bayram namazına alternatif çözümler üretmişler. Örneğin Yemen, Bangladeş, Mısır gibi ülkelerde bayram namazları geniş açık alanlarda kılınıyor, Filipinler'de ise bayram namazı stadyumlara taşınmış durumda.

